

1991

XXX. ŠP (27.–29. 9. a 4.–6. 10.)

Byla obnovena pravidelná jednorroční periodicita – třicátý a jubilejní ročník národní přehlídky autorského a netradičního divadla se na rozdíl od předchozího problematického bienále konal hned v roce následujícím. A mimořádně na podzim a ve dvou víkendech; první byl věnován soutěžním představením, druhý divadelní dílně. Místním pořadatelem se stalo samo Divadlo Fráni Šrámka. Avšak příliš informací, kromě článku v AS 1992 z pera Karla Tomase, se o tomto ročníku nedochovalo, snad jen z plakátu, kdo a co hrál, podrobnější informace lze najít pouze v dochovaném zpravodaji. Program nehýřil mimořádně objevnými postupy či novými formami, ani kvalita leckdy nebyla na výši, ostatně ani ve finančních, ani ve fyzických silách nebylo, aby výběrový tým prověřil všechny přihlášené inscenace.

Soubor Únikový východ vojenského gymnázia Valašské Meziříčí hrál v malém sále divadla inscenaci hry *Moře*, která vznikala při víkendových setkáních, vedených svitavským Matějem Šefrnou, zakladatelem svitavského souboru Cis, v té době již absolventem DAMU a pedagogem ve Vsetíně. Ale inscenace, poněkud nesourodá a nedotažená, byla obnovena již bez Matěje. Ve velkém sále divadla zahrál činoherní soubor Krakonoš z Vysokého nad Jizerou muzikál Františka Brüstla *Bramborový den*, a to s „vervou vlastní studentskému živlu“. Soubor Alternativní divadlo z Okružového domu armády Trenčín (na Divadelní Bechyni, odkud postoupil, uváděl svůj název jako Divadlo bez mena) hrál kolektivní hru *Večera lietajúceho Maja* a pravidelný účastník ŠP Regina Břeclav představil hru Ernsta Jandla *...aneb básně k nepotřebě* v režii Jany a Bedřicha Kaněrových, autorské divadlo „se schopností herecké sebereflexe“. Kolektiv ...a dost z Jindřichova Hradce uvedl *Příběh o chlapci, který se chtěl vznášet* odehrávající se spíš jen ve verbální rovině a publikum příliš neoslovil. Divadelné združenie Partizánske v inscenaci Petera Hodála a Jozefa Krasuly podle Jorge Amada *Starí námorníci* nabídlo představení téměř na profesionální bázi, navíc „se smyslem pro absurditu a vysokou stylizaci“, jak poznamenává ve zpravodaji lektor Dic Wheeler. Soubor Jen tak Karlovy Vary uvedl kolektivní inscenaci Marie Kotisové a Zdeňka Šmída *Franta Robinzon* coby „fyzično, lehkost, bláznivinu, trochu sexu a současnosti, veselou a legrační show“.

Nejhodnější medvídci z Hradce Králové a Prahy, soubor, který vznikl na půdě hradeckého amatérského divadla Jesličky, uvedl hru René Levínského *Zima* „bourající konvence pohádky a divadla v dadaistické a absurdní logice“ a přijatou publikem nadšeně. Soubor Proměny Liberec s vedoucí Azalkou Horáčkovou představil kolektivní inscenaci *Snad to není nadávka*, montáž textů Jiřího Suchého a Jiřího Žáčka – „s citově pravdivým, byť poněkud křečovitým projevem“. A brněnský soubor Pro100r uvedl hru Borise Viana a Jana Borny *Střemhlav* s řadou zajímavých obrazů, byť prý v poněkud monotónním provedení. Teatr im. majora Szmauza z Českého Těšína představil inscenaci podle Franze Kafky *Venkovský lékař*, precizní a soustředěnou na herecký detail.

Poprvé na přehlídce zaznamenáváme osobnosti, které následující léta netradičního divadla významně ovlivní – Josefa Krasulu či René Levínského, budoucího matematika a skvělého dramatika. Lektory diskusních klubů byli Marie Poesová, Oldřich Kužílek, režisér Václav Martinec a americký herec a režisér Dic Wheeler, umělecký ředitel divadla v Middletownu pozvaný ARTAMOU k řadě dalších seminářů. Do prvního víkendu se nevešel vzdělávací ani doplňkový program, a proto přehlídka pokračovala o týden později čtyřmi semináři. Jejich frekventanty byla nová generace nastupující na prkna netradičních

amatérských divadel, a jak poznamenává Karel Tomas – „chtivá vzdělání, kterého se jí zoufale nedostávalo“.

Seminář *Od tématu ke sdělení tvaru za pomoci zvuků* vedl Miloslav Poes s Annou Kohoutovou, téma *Cáry, útržky a trhance* nabídla výtvarnice Jitka Tláskalovou s loutkářem Josefem Brůčkem, Václav Martinec a Ondřej Pavelka, kteří zastoupili původně pozvané Tomáše Žižku a Ivanu Hessovou, vedli seminář *Divadlo je hra – hra je divadlo*, Američan Dic Wheeler seminář s názvem *Klauniáda a úvod do cirkusových dovedností*, původně byla k vedení jedné ze tříd oslovena i Eva Salzmannová. Podrobné recenze do zpravodaje psaly Eva Langšádlová a Jana Paterová, tehdy dramaturgyně ČST. Zpravodaj vycházel v průběhu obou víkendů ve skromném cyklostylovém formátu. V druhém týdnu přehlídky se promítaly např. dokumenty z evropských divadelních dílen či záznam z polské inscenace *Repliky* Janusze Szajny. A přítomní účastníci letní dílny Divadelního centra Brno uvedli nonsensové představení *Austrální klaustrofobie*. Na rozdíl od předchozích ročníků, zajišťovaných početnými štáby, se přehlídka musela spokojit jen s třemi až čtyřmi pořadateli v čele s Karlem Tomasem, který se od tohoto ročníku stal jakýmsi „ředitelem a odpovědným organizátorem ŠP“.

Žádný podtitul nikdy ŠP zcela nevystihoval – nestalo se tak ani letos. Místo hledání projevů autorství a alespoň naznačení pojmu netradičnosti lze nyní spíše hovořit o inspirativnosti (kladné i záporné), o setkání v nejširším slova smyslu, o objevování, resp. stálém znovujevování nových cest divadla pěti příslušnými riziky, tj. objevováním Ameriky, slepými uličkami či nesouladu mezi chtěním souboru a reakcí diváka. Úroveň divadla se většinou nevymykala dlouholetému průměru. Více vynikli snad jen Starí námorníci a Zima, ale i mnohé inscenace z odborného hlediska méně dobře zpracované našly kladnou a bouřlivou odezvu u diváků. K větším názorovým rozepřím, na které jsme byli zvyklí z diskusí minulých ročníků, však nedošlo. (Tomas, Karel. XXX. Šrámkův Písek. AS 1992, roč. 29, č. 1, s. 24)

Zatímco v minulých letech bylo amatérské divadelní hnutí názorovým spikleneckým centrem vysokého profesionálního rozhledu (protože právě v jeho rámci mohly vycházet publikace, které jinde vyjít nemohly), letošní přehlídka prezentuje mnohdy amatérského divadelníka pouze „drzým čelem“, kterému takové nuly jako Grotowski, Brook, Brecht, Artaud nic neříkají... Že by memento? (Ibid.)